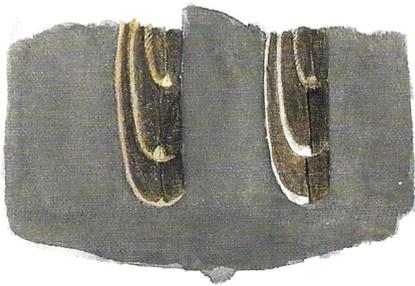
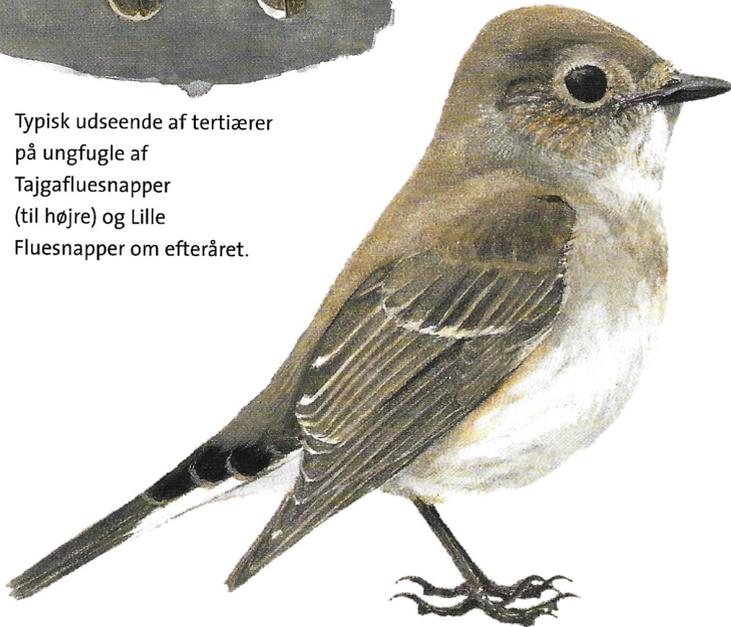

AF TROELS ESKE ORTVAD · E-MAIL: TEO1@TISCALI.DK
ILLUSTRATION AF CARL CHRISTIAN TOFTE

Typisk udseende af tertziærer på ungfugle af Tajgafluesnapper (til højre) og Lille Fluesnapper om efteråret.

Tajgafluesnapper er langdistancetrækker ligesom Lille Fluesnapper. Arten yngler i tajgabæltet fra Stillehavet til et sted omkring Uralbjergene, hvor den afløses af Lille Fluesnapper. Vinterkvarteret omfatter store dele af Sydøstasien samt den østlige og nordlige del af det indiske subkontinent.

TEMA

Han Tajgafluesnapper, maj 2005, Happy Island, Kina. Bemærk gråt hele vejen rundt om hagesmækken og sort næb. Foto: Jens Søgaard Hansen.

3K+ hun Tajgafluesnapper, maj 2005, Happy Island, Kina. Bemærk helt sort næb. Gamle hunner af begge arter kan vise bruntonede øredækfjer. Foto: Jens Søgaard Hansen.

Feltbestemmelse af

Tajgafluesnapper var ubeskrevet i Vesteuropa helt frem til oktober 1998, hvor en ungfugl blev fundet på Øland i Sverige. Fuglen blev fanget og fotograferet, og man tog en fjer til en genetisk undersøgelse. Undersøgelsen bekræftede bestemmelsen og indikerede samtidig, at Tajgafluesnapper var en fjernere slægtning til nominatformen af Lille Fluesnapper, end hvad normalt ses inden for samme art. Denne opdagelse medførte at BOURC (British Ornithologists' Union's Records Committee), som den danske fugleliste følger, nu har splittet de to racer af Lille Fluesnapper i to monotypiske arter: Lille Fluesnapper (*Ficedula parva*) og Tajgafluesnapper (*Ficedula albicilla*). Fundet på Øland gav endvidere inspiration til en udførlig bestemmelsesartikel bragt i det britiske blad *Birding World* (Cederroth et al. 1999).

Med det svenske fund blev interessen for Tajgafluesnapper for alvor vagt blandt de europæiske sjældenhedsentusiaster. Eftersom artens udbredelse minder en del om andre asiatiske småfuglehits, var det en udbredt opfattelse, at arten måtte være en regelmæssig gæst i Vesteuropa og hidtil havde været forvekslet med Lille Fluesnapper. Der er siden hen føjet to britiske fund til det svenske, så der nu er følgende tre godkendte fund i Vesteuropa: 1 1K den 26. oktober 1998, Øland, Sverige; 1 2K han den 26-29. april 2003, East Yorkshire, England; 1 1K den 12-15. oktober 2003, Shetland, England. Arten har således haft lidt svært ved at indfri forventningerne og kan foreløbig beholde sin status som megahit.

Eftersom problematikken omkring feltbestemmelse af arten uden for dens nor-

male udbredelse er forholdsvis ny, er kendetegnene stadig ved at blive testet i praksis. Så det sidste ord i sagen er nok ikke sagt.

Feltbestemmelse

Hannens yngledragt er rimelig karakteristisk. De "hunfarvede" fugle, dvs. hunner, ungfugle og hanner i vinterdragt, ligner derimod meget Lille Fluesnapper. Arterne har stort set identiske proportioner, om end næb og ben kan virke en smule kraftigere på Tajgafluesnapper. Tajgafluesnapper kan dog i alle dragter kendes fra Lille Fluesnapper på kontrasterende, sorte overhåledækfjer.

Ungfugle af Lille Fluesnapper udviser en betydelig individuel dragtvariation og kan være meget lig Tajgafluesnapper på visse karakterer. Feltbestemmelse af Tajgaflue-

1K Tajgaflyesnapper, medio oktober 2003, Shetland. Bemærk sort næb, hvid strube og kold underside samt gråt omkring øjet. Foto: Paul Sclater.

1K Tajgaflyesnapper, medio oktober 2003, Shetland. Bemærk kulsorte overhaledekfjer i kontrast til halen. Tertiærerne har lyse yderkanter, som bliver bredere ind mod skaffet. Foto: Paul Sclater

3K+ hun Tajgaflyesnapper, maj 2005, Happy Island, Kina. Bemærk kulsorte overhaledekfjer i kontrast til lysere sortbrun hale. Foto: Jens Søgaard Hansen.

Tajgaflyesnapper

Adult han Lille Fluesnapper, september, Christiansø. Bemærk direkte overgang mellem hagesmæk og lys underside. Om efteråret kan hagesmækken være lidt mindre og ansigtet mere brunligt end i yngletiden. Næbbet er typisk mørkebrunt med lys basis. Foto: Peter Lyngs.

1K Lille Fluesnapper, 22/9 2001, Holland. Overhaledekfjerene er gråsorte og ikke mørkere end halen. Bemærk også mørke kanter og små, isolerede pletter på tertiærerne samt buff underside. Lys buff strube er afgrænset af smalt brystbånd, hvilket ofte ses hos ungfugle. Næbbet er relativt mørkt dog med lidt lyst inderst. Foto: Marten van Dijl.

1K Lille Fluesnapper, september, Christiansø. Klassisk individ med brunt næb, buff underside og gråbrune overhaledekfjer. Bemærk desuden mørke kanter og små pletter på tertiærerne samt ret ensfarvet ansigt. Foto: Peter Lyngs.

	TAJGAFLUESNAPPER	LILLE FLUESNAPPER
Nederste overhale-dækfjer	Er kulsorte, evt. med smalle lyse kanter, og altid mørkere end den sortbrune hale. Dækfjerene står i kontrast til halen og danner en sort halvmåne mellem hale og overgump.	Er gråbrune til matsorte og er lysere eller højst lige så mørke som den mørkebrune hale.
Tertiærer og vingebånd - hos ungfugle om efteråret	Yderkanten af tertiærerne bleges kontrasterende lys buff el. råhvid tidligt på efteråret. For enden vokser kanten sammen med en hvidlig plet. Herved dannes en sammenhængende, lys kant, der særligt på den midterste fjer bliver bredere ind mod skaftet. Kanten slides væk i løbet af vinteren. Vingebåndet er midt på efteråret cremefarvet eller lys buff.	Vingetegningerne er mørkere, buff eller okker, og mindre kontrasterende end hos Tajgafluesnapper. Ved skaftet for enden af tertiærerne ses en kileformet plet. Pletten fremstår forholdsvis lille og isoleret, da den typisk er lidt lysere end yderkanten og ikke vokser sammen med yderkanten som på Tajgafluesnapper. Vingebåndet er buff eller okker.
Næb	Er ensfarvet sortagtigt. Især ungfugle kan have en lille smule lyst ved basis af undernæbbet.	Er typisk mørkebrunt med lys basis af undernæbbet og dermed væsentlig lysere end på Tajgafluesnapper. Især ungfugle kan dog have sortagtigt næb med meget begrænset lyst ved basis.
Underside	Er koldt farvet. På især ungfugle ses tydelig kontrast mellem en hvid strube og et diffust gråbrunt brystbånd. I sept.-nov. er buff nuancer begrænset til flanker og antyngsvis brystet. Adulte hunner kan få rødt skær på undersiden, hvilket sjældent ses hos Lille Fluesnapper.	Er i frisk efterårsdragt (aug.-okt.) varmere buff på strube, bryst og flanker end Tajgafluesnapper. Kan vise lys strube men i svagere kontrast end på Tajgafluesnapper. Buff fjer-spidses slides gradvis bort, hvorved undersiden bliver mere lig Tajgafluesnapper hen på efteråret.
Hoved - hos ungfugle om efteråret	Ofte ses kontrast mellem bruntonede øredækfjer og gråt omkring øjet og på halssiderne.	Hovedet er mere ensfarvet gråbrunt end på Tajgafluesnapper.

snapper på vore længdegrader bør derfor hvile på flere, samstemmende kendetegn og med stor vægt på overhale-dækfjerens farve. Stemmerne er desuden noget forskellige og kan også være til hjælp i felten.

Ungfugle, hunner og hanner i vinterdragt

Ungfugle af begge arter kan aldersbestemmes på et smalt vingebånd og lyse pletter eller kanter på tertiærerne, hvilket de ældre fugle mangler. Om foråret er disse tegninger noget slidt, men sædvanligvis stadig til at se i felten.

Kendetegnene for de hun-farvede fugle er noget vanskelige at gå til. Under gode observationsomstændigheder skulle det dog være muligt at få tjek på karaktererne beskrevet i oversigten til venstre.

Han i yngledragt

Tajgafluesnapper har en rød hagesmæk i yngledragten. Øverst på brystet er hagesmækken skarpt afgrænset af et gråt brystbånd. På adult han Lille Fluesnapper når den røde hagesmæk noget længere ned på brystet og glider direkte over i den lyse underside uden grå imellem. Tajgafluesnapper anlægger fuld yngledragt første sommer, mens Lille Fluesnapper typisk kun får et rødt skær som etårig. Formodentlig mister de fleste Tajgafluesnapper endvidere hagesmækken om efteråret og ligner hunner og ungfugle frem til februar måned. Adult han Lille Fluesnapper er derimod rød året rundt.

Stemme

De to arters stemmer minder i store træk om hinanden. Der er imidlertid hørbare forskelle både ved sang og kald. Kaldet hos Tajgafluesnapper, som høres fra blandt andet trækfugle, er en karakteristisk knastør trille ("trrrrr"). Den tilsvarende trille hos Lille Fluesnapper er væsentlig langsommere og blødere ("d r r r r"). Intervallet mellem hvert klik i trillen er målt til næsten tre gange længere hos Lille Fluesnapper end hos Tajgafluesnapper (Moore & Moore 2004). Endvidere er Tajgafluesnapper muligvis mere tilbøjelig end Lille Fluesnapper til at afgive kaldet i serier på to af gangen altså som et dobbeltkald. Det bløde "tely" kald fra Lille Fluesnapper er desuden ukendt hos Tajgafluesnapper.

Sangen hos Tajgafluesnapper er hurtigere og mere varieret end hos Lille Fluesnapper og slutter ofte med en karakteristisk, tør trille. Tajgafluesnapper mangler desuden de afsluttede bløde toner fra Lille Fluesnappers sang. Med en smule erfaring kan stemmen være et vigtigt element i felten, og den bør optages, hvis en Tajgafluesnapper en dag skulle dukke op i Danmark.

1K fluesnapper, Klydesøen, Amager, 16. september 2002. Bemærk lille isoleret plet på spidsen af den midterste tertær på højre vinge, hvilket stemmer godt overens med Lille Fluesnapper. Foto: Søren Hjorth Andersen.

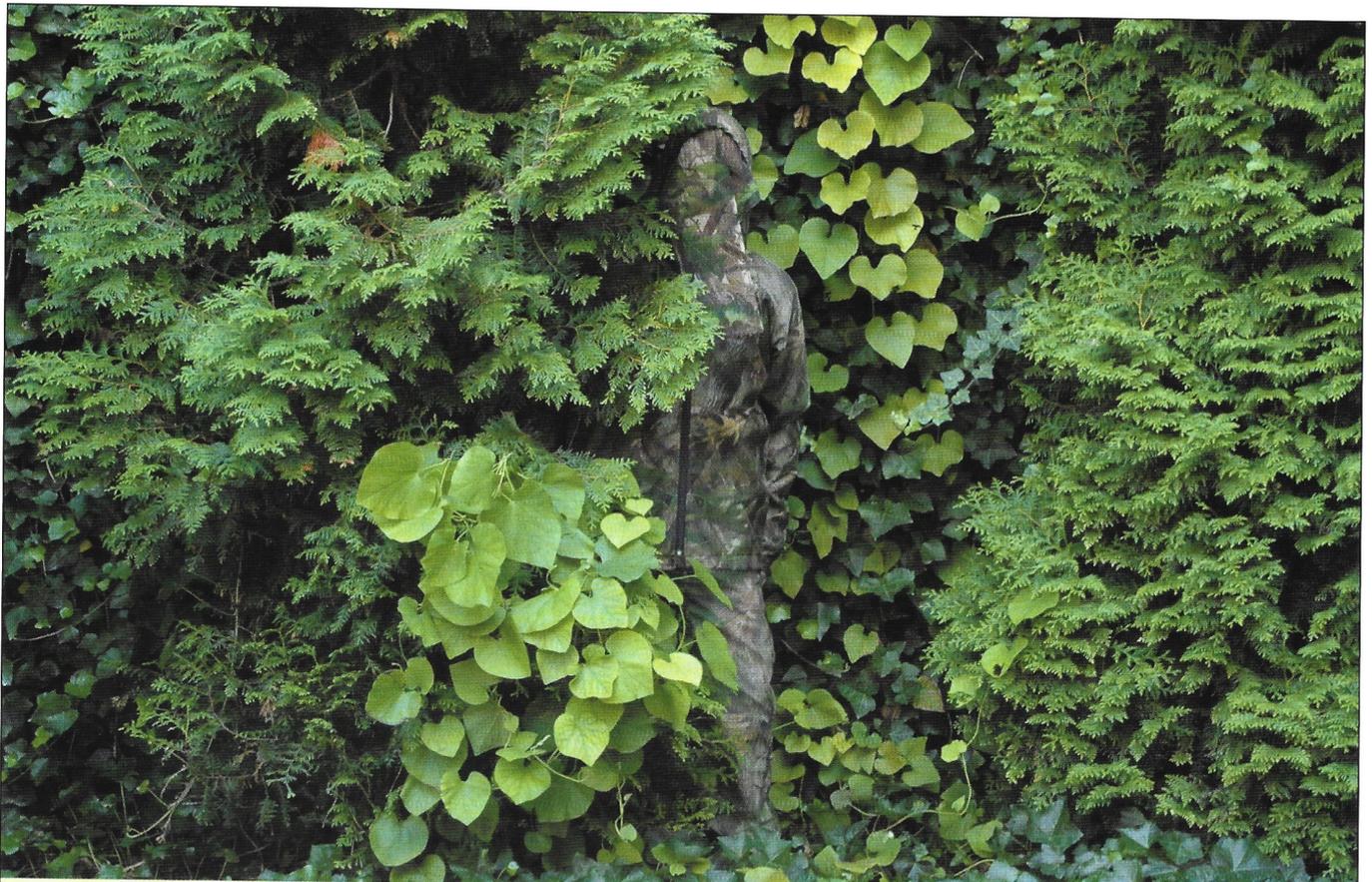

1K fluesnapper, Klydesøen, Amager, 16. september 2002. Billeder af denne fluesnapper på Netfugl skabte en del debat, eftersom fuglen viser et overvejende sort næb, mørke overhale-dækfjer og giver et gråt helhedsindtryk noget i stil med Tajgafluesnapper. Overhale-dækfjerene er dog tilsyneladende ikke kontrasterende sorte. Dette foto viser, at undersiden inklusive strube er forholdsvis buff, og at kanterne af tertærerne er okker-farvede som på Lille Fluesnapper. Sjældenhedsudvalget har haft billeder til bedømmelse og har fundet, at fuglen ikke kan bestemmes til Tajgafluesnapper. Foto: Søren Hjorth Andersen.

1K Lille Fluesnapper til venstre (september og oktober) og 1K Tajgafluesnapper til højre (august og november), Zoologisk Museum, København. Bemærk kolde farver på Tajgafluesnapper og kontrast mellem hvid strube og gråbrunt brystbånd. Næbfarven er misvisende. Foto: Anders Tøttrup.

Kilder: Cederroth, C., Johansson, C. & Svensson, L. 1999. Taiga Flycatcher *Ficedula albicilla* in Sweden: the first record in western Europe. *Birding World* 12: 460-468.
 Moores, N. & Moores, C. 2004. Red-throated/Taiga *Ficedula albicilla* and Red-breasted Flycatchers *F. parva*. First-year identification: as straightforward as suggested? <http://www.birdskorea.org/albicilla.asp>

Gæt en kratlusker

Se løsning side 23